

Høgskolen i Telemark

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

EKSAMEN

I

5104 REKNESKAP OG BUDSJETTERING I OFFENTLEG SEKTOR

TIRSDAG 14. MAI 2013

Tid:	4 timer (09.00-13.00)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	Forside + 5 + 6 sider vedlegg (hvorav tre sider til å kladde på hvis ønskelig)
Hjelpemiddel:	Lovsamlinger, særtrykk av lover, forskrifter og standarder (alle med vedlegg) Revisors håndbok og Kommunerevisors håndbok Hjelpemiddelhefte Kalkulator (iht. Høgskolens eksamensreglement)
Merknader:	Finner du det nødvendig å gjøre noen forutsetninger for å besvare enkelte spørsmål, bes disse presisert
Vedlegg:	Tre stk. Alle skal fylles ut for å svare på gitte spørsmål, og leveres dermed inn sammen med annen besvarelse
Info.:	Lykke til! Sensuren finner du på StudentWeb – trolig allerede i slutten av neste uke

Oppgave 1 (27,5 %)

Weng kommune har store økonomiske utfordringer, og kommunen synes uansett å måtte bruke noen år på å komme seg endelig ut av bølgedalen og den økonomiske ubalansen. Problemene startet med et stort regnskapsmessig merforbruk på 5.600 i 2010. Kommunen har dessuten bokført regnskapsmessig merforbruk også i 2011 og 2012 – se tabelloppstillingen nedenfor hvor også den vedtatte nedbetalingsplanen for inndekning av merforbruket fra 2010 og 2011 vises.

	2011	2012	2013
Inndekningsplan for merforbruket i 2010	2.800	2.800	
Faktisk inndekning av merforbruket fra 2010	0	0	
Regnskapsmessig merforbruk i hhv. 2011 og 2012	1.160	3.360	
Inndekningsplan for merforbruket i 2011		580	580
Faktisk inndekning av merforbruket fra 2011		0	

- Oppgi debetsaldoen på balansekonto. 2.5900 Regnskapsmessig merforbruk ifølge UB 2011 og UB 2012.
- Begrunn kort og tydelig hvorfor fylkesmannen her tok initiativ til å melde kommunen inn i ROBEK kort tid etter kommunestyrets behandling av regnskapet for 2011 (i juni 2012), og ikke alt like etter at vedtaket om inndekningsplan for merforbruket fra 2010 var kjent (i juni 2011).
- Forklar kort og presist hvordan «inndekningsvedtaket» for merforbruket i 2010 kunne vært utformet/tilpasset slik at kommunen tross alt *ikke* ville ha havnet i ROBEK før i juli/august i år, dvs. rundt 1 år etter det tidspunktet de faktisk gjorde det.

Den nye rådmannen er skikkelig bekymret for situasjonen, og har alt bestemt seg for at han i forslaget til inndekning av merforbruket på 3.360 fra 2012 skal ta utgangspunkt i lovens «*Under særlige forhold kan kommunestyret og fylkestinget, etter å ha foretatt de nødvendige endringer i økonomiplanen, vedta at underskuddet skal dekkes over inntil ytterligere to år.*»

- Vis til hvor i kommuneloven denne formuleringen framgår, og om rådmannen i så fall vil foreslå inndekning av merforbruket fra 2012 over perioden 2013-15 eller 2013-16 med referanse til en slik formulering i loven.

Ny politisk ledelse (posisjon) i kommunen var på plass etter valget i 2011. Både den nye ordføreren og varaordføreren var helt ferske. Før behandlingen av økonomiplanen og årsbudsjettet *høsten 2011* lurte f.eks. begge på om det var årsbudsjettet for 2012 og økonomiplanen for 2013-16 som skulle behandles.

- Hva ville du her klart og entydig ha forklart dem?

Se for deg at opprinnelig årsbudsjett (dvs. driftsbudsjett og investeringsbudsjett) for 2013 så ut slik som vist i skjema 1 i vedlegg. Kommunestyret hadde tidligere vedtatt at dersom regnskapet for 2012 måtte avsluttes med manglende finansiering på budsjettposten "inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk",¹ skulle ¼ av denne mindre inndekningen føres opp til dekning i 2013-budsjettet i saken som gjelder budsjettoppfølgingen nå etter 1. tertial. Rådmannen har akkurat skrevet ferdig saksframstillingen, og foreslår i saken følgende endringer i budsjettet for 2013: **(NB! Oppgavestiller har bevisst bare satt inn et spørsmålstegn for aktuelt beløp på momentene 1, 4, 8 og 12. Du får imidlertid oppgitt at endringen (reduksjonen eller økningen) på moment 12 skal være et beløp som ligger i intervallet 1.000-1.100.)**

¹ Hint: Dvs. manglende finansiering både av merforbruket fra 2010 og 2011 – se tabelloppstillingen innledningsvis i oppgaven.

Beskrivelse av moment	Beløp
1. Økt inndekning tilsvarende ¼ av manglende, planlagt inndekning av merforbruket fra 2010 og 2011 i 2012	?
2. Budsjettert inndekning av deler fra merforbruket i 2012	840
3. Styrking av utgiftsrammen for et bestemt investeringsprosjekt, inkl. 25 % mva.	2.250
4. Økt momskomp. som følge av utvidet investeringsramme	?
5. Oppjustering av utbytteanslag	265
6. Styrking av nettobevilgningen/-rammen for tjenesteområdet barnehager*	350
7. Økt låneopptak/bruk av lån	1.890
8. Økt overføring fra drift til investering, tilsvarende minimumsandelen av økt momskomp. fra investeringsutgifter i 2013 (jf. moment 4)	?
9. Redusert nettobevilgning/-ramme for tjenesteområdet helse og omsorg*	150
10. Redusert avsetning til et disposisjonsfond	75
11. Oppjustert eiendomsskatteanslag	380
12. Endret budsjettanslag for sum frie inntekter (statlig rammetilskudd + ordinær skatt på inntekt og formue)	?

*): Registrér disse rammeendringene mot linjen for sum driftsutgifter, inkl. avskrivninger.

- f) Før opp alle budsjettendringene i vedlagte skjema 1, og få spesielt fram størrelsen på budsjettert netto driftsresultat *etter* endringene.

Oppgave 2 (27,5 %)

Regnskapsansvarlig i Weng kommune var på langt nær blant de mest kompetente og erfarne da han tiltrådte stillingen i oktober for rundt halvannet år siden. Han måtte f.eks ha mye ekstern støtte og bistand til årsoppgjøret for 2011. Følgende utdrag fra økonomisk oversikt drift og økonomisk oversikt investering legges fram, slik det så noe grumsete ut da regnskapsansvarlig måtte melde pass før den helt siste finishen.

	Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	595	-4 270
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-50	-300
Bruk av bundne driftsfond	-325	-250
Sum bruk av avsetninger	-375	-550
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)	600	1 600
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	1 400	2 800
Avsetninger til disposisjonsfond	275	200
Avsetninger til bundne driftsfond	340	220
Sum avsetninger	2 615	4 820
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)	2 835	0
	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-3 950	-3 740
Sum utgifter	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler	250	250
Dekning av tidligere års udekket	0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond	560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner	1 990	860
Finansieringsbehov:	8 760	9 500
Bruk av lån	-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler	-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)	-600	-1 600
Bruk av ubundne investeringsfond	-330	-450
Bruk av bundne fond	-700	-250
Sum finansiering	-8 180	-9 500
Udekket/udisponert (+/-)	580	0

Budsjetterte 350 som dekning av tidligere års udekket, gjaldt i sin helhet udekket beløp fra investeringsregnskap 2010. Momskompensasjonen fra investeringsutgifter var godskrevet med 2.000, mens 50 av den budsjetterte overføringen fra drift til investering var iht. fullmakt fastsatt av sektorutvalget for helse og omsorg (og altså ikke vedtatt av kommunestyret selv).

Svar på spørsmålene a)-e) ved å fylle ut vedlagte skjema 2.

- Vis hvordan du ville ha endelig avsluttet driftsregnskapet for 2011. **NB!** Av opplysninger i oppgave 1 framgår hvilket regnskapsmessig resultat som du bør lande på.
- Beregn effekten mot egenkapitalens fondsdel av de endelige tallene i driftsregnskapet (dvs. ifølge avslutningsforslaget ditt).
- Vis hvordan du ville ha avsluttet investeringsregnskapet for 2011.
- Beregn effekten mot egenkapitalens fondsdel ifølge forslaget ditt til endelig investeringsregnskap.
- Vis hvordan du nå på en rimelig enkel og rask måte kan beregne endringen i bokført verdi på omløpsmidlene fra IB til UB 2011. *Beholdningen av ubrukte lånemidler økte med 750 og kortsiktig gjeld var 415 høyere ved utgangen av 2011 enn ved det foregående årsskiftet.*

Avslutningsvis i denne oppgaven får du oppgitt at bokført verdi på anleggsmidlene økte med 4.600 fra IB til UB 2011, mens langsiktig gjeld økte med 6.600 i samme tidsrom.

- Vis nå enkelt hvordan saldoen på kapitalkonto endret seg fra IB 2011 til IB 2012. Oppgi dermed også endringen i bokført verdi på *samlet* egenkapital i det samme tidsrommet.

Oppgave 3 (30 %)

Regnskapsansvarlig i Weng kommune har fått ytterligere et år på baken. Han håndterte årsoppgjøret for 2012 på en rimelig trygg og god måte. Like før endelig sluttstrek og avleggelse av årsregnskap 2012 gjensto bare registrering av disse momentene:

	Moment ("hendelse")	Beløp
1	Momskompensasjon for 6. termin som ikke har blitt godskrevet ennå; fordelt med 120 i mva.komp. fra driftsutgifter og 300 i mva.komp. fra investeringsutgifter; <i>der det for sistnevnte også skal registreres et beløp som ivaretar pliktig tilbakeføring med en gitt prosentdel til investeringsregnskapet</i>	420
2	Korrigerings/tilbakeføring av et for stort beløp som tidligere er ført som avskrivninger i 2012-regnskapet	200
3	Inngående faktura datert 23.12.12 (og med kredittid 14 dager) som korrekt har blitt ført på en konto for kontormateriell i 2012-regnskapet, men til kredit og motpostering debet kortsiktig gjeld	70
4	Salg av tomteareal til boligformål (bokført verdi på 440) gjennomført i november, men som ikke har blitt registrert ennå før selve faktureringen først skjedde denne formiddagen i februar 2013	490
5	Godskriving av skjønnsmidler (som en del av statlig rammetilskudd) utbetalt fra Kommunal- og regionaldepartementet i en ekstra rammetilskuddstermin i desember	150
6	Bruk av lån til finansiering av utgifter til ombygging og opprusting av kommunens sykehjem i 2012 (der investeringsutgiftene har blitt ført tidligere)	515
7	Uttak fra kommunens bankkonto medio desember 2012 til kjøp av aksjer (som skal klassifiseres som finansielt anleggsmiddel) i et næringsutviklingsselskap	200
8	Tilskudd til frivillige lag og foreninger vedtatt i møte 10.12.12, men først belastet driftsregnskapet for 2013 samtidig med utbetalingen av bestemte tilskuddsbeløp til de enkelte mottakerne medio januar	180
9	Beregnet netto pensjonskostnad for 2012 som ifølge oppgave fra livselskapet er lavere enn utgiftene til pensjonspremie (inkl. arbeidsgiveravgift) belastet gjennom året	330
10	Reversering av nedskrevet verdi på et større kommunalt næringsareal	650

Svar på spørsmål a) ved å fylle ut vedlagte skjema 3. Tips: Spørsmålene b)-e) besvares ved å summere hva som samlet er ført mot aktuelle kolonner i skjemaet. Vær ellers bevisst svaret ditt på spørsmål c) når du skal besvare spørsmål f).

- Registrér alle de 10 momentene og summér hver kolonne.
- Hvor mye større eller mindre ble kommunens netto driftsresultat?
- Hvor stor var effekten (positiv eller negativ) mot bunnlinjen i driftsregnskapet av disse momentene?
- Hvor stor var effekten (positiv eller negativ) mot bunnlinjen i investeringsregnskapet?
- Hvor mye større eller mindre ble saldoen på kapitalkonto? *Sett også prøve på svaret ved å vise at du kommer fram til samme endring ved å basere deg på en grunnleggende sammenheng i kommuneregnskapet.*

Etter at disse 10 momentene var blitt registrert, avsluttet endelig regnskapssjefen årsregnskapet for 2012. I driftsregnskapet måtte han gjennomføre alle lovlige og mulige strykninger tilsvarende en sum på 3.980 for tross alt å redusere det regnskapsmessige merforbruket så mye som råd. Det endelige merforbruket (underskuddet) ble likevel så stort som 3.360 (slik det også framgår i tabelloppstillingen innledningsvis til oppgave 1).

- Hvor stort var det regnskapsmessige merforbruket *før* registreringen av de 10 momentene?

Oppgave 4 (15 %)

For noen år siden ble det fastsatt en bestemt modell for utmåling av statlig, øremerket tilskudd til kommunenes utgifter med særlig ressurskrevende brukere. Staten skal i år dekke 80 % av kommunenes nettoutgifter (i 2012) utover 975.000 kr per bruker. Tilskuddet fra staten blir utbetalt året etter at kommunene har bokført så og så store utgifter på aktuelle brukere. Det er derfor vanskelig å anslå spesielt nøyaktig de statlige utbetalingene på denne ordningen på det tidspunktet statsbudsjettet for år t+1 legges fram og blir behandlet høsten år t.

- Hvilket stikkord vil da stå rett bak teksten på denne bevilgningen i statsbudsjettet?
- Hva kalles (periodiserings-)prinsippet i *kommuneregnskapet* som sørger for at tilskuddet her inntektsføres som et krav året før selve utbetalingen fra staten?

Frukttilsynet (FT) er et rimelig nyetablert statlig tilsyn som presenterte deg slik oppstilling over foreløpig regnskap for 2012.

Alle tall i hele 1.000 kr

Post	Betegnelse	Overført fra 2011	Bevilgning 2012	Samlet til disp. 2012	Regnskap 2012
01	Driftsutgifter	3.000	100.000	103.000	100.000
30	Nytt laboratorium, <i>kan overføres*</i>	20.000	10.000	30.000	2.000
45	Større anskaffelser, <i>kan overføres*</i>	20.000	70.000	90.000	92.000
Sum kap. 1115 FT		43.000	180.000	223.000	194.000

*) Bevilgningen på post 30 i 2011 var på 10.000. Bevilgningen på post 45 i 2011 var på 20.000.

Daglig leder ved FT ber deg vurdere hvilke muligheter det er for å se disse utgiftspostene i sammenheng med tanke på hvor mye tilsynet eventuelt kan få tatt med seg (dvs. overført) inn i 2013. Du bes i den forbindelse om å svare på følgende spørsmål:

- Hvor stor prosentdel av bevilgningen på post 01 kan maksimalt, ifølge regelverket, omdisponeres for å dekke et merforbruk på post 45?
- Oppgi hvor stort beløp av mindreforbruket på post 01 som går til å dekke overskridelsen på post 45 i 2012, og hvor mye som kan overføres inn i 2013 fra det som da eventuelt stod igjen som ubrukt driftsbevilgning på post 01 fra 2012. *Se her bort i fra mulighetene tilsynet hadde til eventuelt også å anvende 2.6 i fullmaktene til bevilgningsreglementet.*

- e) Finn ut hvor mye av overføringen fra 2011 på post 30 som stammer fra bevilgning i 2010, og kan denne resten fra 2010-bevilgningen overføres inn i 2013? Oppgi til slutt hvor stort beløp som kunne overføres inn i 2013 på post 30.

SKJEMA 1 (TIL KLADD) - KANDIDATNUMMER:

[illegible]

VEDLEGG – SKJEMA 2 TIL INNLEVERING

KANDIDATNR: _____

Oppgave 2, a)

		Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	595	595	-4 270
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0
Bruk av disposisjonsfond		-50	-300
Bruk av bundne driftsfond		-325	-250
Sum bruk av avsetninger		-375	-550
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		600	1 600
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk		1 400	2 800
Avsetninger til disposisjonsfond		275	200
Avsetninger til bundne driftsfond		340	220
Sum avsetninger		2 615	4 820
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		2 835	0

Oppgave 2, b)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig driftsregnskap 2011 =

Oppgave 2, c)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-3 950	-3 950	-3 740
Sum utgifter	10 720	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler		250	250
Dekning av tidligere års udekket		0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond		560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond		1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner		1 990	860
Finansieringsbehov:		8 760	9 500
Bruk av lån		-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler		-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)		-600	-1 600
Bruk av ubundne investeringsfond		-330	-450
Bruk av bundne fond		-700	-250
Sum finansiering		-8 180	-9 500
Udekket/udisponert (+/-)		580	0

Oppgave 2, d)

Effekten mot egenkapitalens fondsdelt ifølge endelig investeringsregnskap 2011 =

Oppgave 2, e)

Bokført verdi på omløpsmidlene i sum endret seg slik fra IB til UB 2011:

VEDLEGG – SKJEMA 2 (FOR EVENTUELL KLADD)

Oppgave 2, a)

		Foreløpig R-2011	B-2011
Netto driftsresultat	595	595	-4 270
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk		0	0
Bruk av disposisjonsfond		-50	-300
Bruk av bundne driftsfond		-325	-250
Sum bruk av avsetninger		-375	-550
Overført til investeringsregnskapet (-budsjettet)		600	1 600
Dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk		1 400	2 800
Avsetninger til disposisjonsfond		275	200
Avsetninger til bundne driftsfond		340	220
Sum avsetninger		2 615	4 820
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		2 835	0

Oppgave 2, b)

Effekten mot egenkapitalens fondsdel ifølge endelig driftsregnskap 2011 =

Oppgave 2, c)

	Endelig R-2011	Foreløpig R-2011	B-2011
Sum inntekter	-3 950	-3 950	-3 740
Sum utgifter	10 720	10 720	12 380
Kjøp av aksjer og andeler		250	250
Dekning av tidligere års udekket		0	350
Avsetninger til ubundne investeringsfond		560	260
Avsetninger til bundne investeringsfond		1 180	0
Sum finansieringstransaksjoner		1 990	860
Finansieringsbehov:		8 760	9 500
Bruk av lån		-6 350	-7 100
Salg av aksjer og andeler		-200	-100
Overføringer fra driftsregnskapet (-budsjettet)		-600	-1 600
Bruk av ubundne investeringsfond		-330	-450
Bruk av bundne fond		-700	-250
Sum finansiering		-8 180	-9 500
Udekket/udisponert (+/-)		580	0

Oppgave 2, d)

Effekten mot egenkapitalens fondsdel ifølge endelig investeringsregnskap 2011 =

Oppgave 2, e)

Bokført verdi på omløpsmidlene i sum endret seg slik fra IB til UB 2011:

